

سنگر سازان بے سنگر

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی

جنگ جہاد سازندگی استان سمنان

در هشت سال دفاع مقدس

گردآوری و تدوین: رضا وطنی

سنگر سازان بی سنگر

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ و لی عصر (عج)

پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان در

هشت سال دفاع مقدس

گردآوری و تدوین: رضا وطنی

کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی استان سمنان

ناشر: نشر امینان

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

لیتوگرافی: گلپا، چاپ و صحافی: تاجیک

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۰-۵۷-۰

حق چاپ محفوظ است.

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

وطني. رضا، ۱۳۴۵ -

سنگر سازان بی سنگر (عملکرد گردان مهندسی رزمی

۱۵ و لی عصر)؛ پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان

سمنان در هشت سال دفاع مقدس (گردآوری و تدوین: رضا

وطني / کارفرما: سازمان جهاد کشاورزی استان سمنان

تهران: امینان، ۱۳۹۴.

۳۲۸ ص: (مصور) بخشی رنگی، جدول

978.600.6400.57.0

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

فهرست نویسی:

یادداشت:

فیبای مختصر

فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی:

<http://opac.nliai.ir> قابل دسترسی است.

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۸۷۱۵۸

نشانی ناشر: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان شهید

وحید نظری، پلاک ۶۵، طبقه سوم، واحد ۷ تلفن: ۶۶۴۰۷۶۶۱-۶۶۴۰۶۷۶۰

nashreaminan@gmail.com

فکس: ۶۶۴۹۷۰۲۴

فهرست مطالب

طلیعه / ۱۷

مقدمه / ۱۹

پیش گفتار / ۲۱

فصل اول / روند شکل گیری گردان / ۲۵

سوابق و پیشینه / ۲۷

الف - تشکیل جهاد سازندگی (شورای مرکزی، شهرستان و استان) / ۲۷

ب - حضور در جنگ تحمیلی / ۳۲

ج - تشکیل ستادهای پشتیبانی جنگ جهاد / ۳۳

د- تشکیل گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی / ۳۷

فصل دوم / عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ

جهاد سازندگی در مناطق و محورهای عملیاتی / ۴۵

یک مقطع شروع جنگ تا پایان عملیات خیبر (۳۱ شهریور ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۳) / ۴۸

بخش اول / چینه چوب / ۴۷

الف - طریق القدس / ۴۹

مشخصات عملیات / ۴۹

اهداف عملیات / ۴۹

طرح ریزی عملیات / ۴۹

عملکرد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان / ۵۰

احداث جاده رملی / ۵۱

ب - فتح المبین / ۵۶

مشخصات عملیات / ۵۶

عملکرد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی / ۵۸

عملکرد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان / ۶۰

- ابلاغ مأموریت / ۶۰

- اقدامات در مراحل قبل، حین و بعد از عملیات / ۶۰

اول - مرمت و بازسازی و شن ریزی جاده ها / ۶۰

دوم - احداث جاده رقابیه به دلیجان (جاده کاظمین) / ۶۱

سوم - احداث خاک ریز / ۶۲

نتایج و دستاوردهای حاصل از عملیات پیروزمندانه فتح المبین / ۶۳

ج - بیت المقدس / ۶۶

- مشخصات عملیات / ۶۶

عملکرد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی / ۶۸

عملکرد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان / ۷۰

- ابلاغ مأموریت / ۷۰

- اقدامات در مراحل قبل، حین و بعد از عملیات / ۷۰

د - رمضان / ۷۴

مشخصات عملیات / ۷۴

عملکرد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان / ۷۶

ه - عملیات خیبر / ۷۸

مشخصات عملیات / ۷۸

عملکرد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان / ۷۹

احداث جاده سیدالشهدا (ع) / ۸۰

اول - ضرورت احداث جاده / ۸۱

دوم - ابلاغ مأموریت و سازمان دهی / ۸۱

سوم - شرح عملیات مهندسی احداث جاده / ۸۲

دو - مقطع سال ۱۳۶۴ تا پایان جنگ در جبهه های جنوب / ۸۸

الف - عملیات والفجر / ۸۹

مشخصات عملیات (نام، زمان و رمز عملیات، محدوده و ویژگی های جغرافیای

طبیعی، اهداف عملیات، شرح عملیات) / ۸۹

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ اول عصر (ع) پشتیبانی جنگ / ۹۳

- انتقال به جنوب / ۹۳

- مأموریت های گردان در عملیات / ۹۶

۱- ترمیم بریدگی انتهای جاده امام رضا (ع) در منطقه شلمچه / ۹۶

۲- احداث دو سد خاکی حضرت فاطمه الزهرا (س) و امام حسن مجتبی (ع) روی

رودخانه بهمن شیر / ۱۰۰

اول- چگونگی احداث سد خاکی استراتژیک «حضرت فاطمه الزهرا (س)» در ایستگاه ۱۲/۱۰۳

دوم- چگونگی احداث سد خاکی استراتژیک امام حسن مجتبی (ع) در ایستگاه ۷/۱۱۰

۳- انجام عملیات مهندسی در فاو و کارخانه نمک / ۱۱۷

- ابلاغ مأموریت و انتقال امکانات و وسایل سنگین مهندسی به فاو / ۱۱۷

اول - احداث زاغه های روباز و خاکریز در سواحل رأس البیشه فاو / ۱۱۹

دوم - عملیات تقویت پد و احداث خاکریز دوجداره در کارخانه نمک فاو / ۱۱۹

- ابلاغ و توجیه مأموریت / ۱۱۹

- سازمان دهی و آماده سازی / ۱۲۱

- شرح عملیات مهندسی / ۱۲۳

- اثرات فعالیت‌های مهندسی گردان در کارخانه نمک فاو / ۱۲۷

سوم - احداث جاده در سایت موشکی جنب جاده فاو ام‌القصر (جاده محور ساحلی

در کنار خور عبدالله) / ۱۲۹

- سایر فعالیت‌ها / ۱۳۰

نتایج و دستاوردهای عملیات / ۱۳۱

ب - عملیات کربلای ۴ / ۱۳۳

مشخصات عملیات / ۱۳۳

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ / ۱۳۴

ج - عملیات کربلای ۵ / ۱۳۶

مشخصات عملیات / ۱۳۶

منطقه عملیات / ۱۳۶

مواضع دفاعی دشمن در منطقه عملیات / ۱۳۷

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ / ۱۳۸

بخش دوم: جبهه شمال غرب / ۱۳۹

موقعیت و ویژگی‌های جغرافیایی استان آذربایجان غربی / ۱۵۳

شرارت‌های گروهک‌های ضد انقلاب در منطقه و هم‌سویی با عراق در جنگ / ۱۵۳

انتقال ستاد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان به غرب و تشکیل

قرارگاه مهندسی حمزه سیدالشهدا (ع) / ۱۵۶

ضرورت حضور پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان و گردان ۱۵

ولی عصر (عج) در مناطق عملیاتی شمال غرب / ۱۵۷

یک - محور شاهین‌دژ بوکان / ۱۵۹

موقعیت و ویژگی‌های جغرافیایی / ۱۶۰

- شهرستان شاهین‌دژ / ۱۶۰

- شهرستان بوکان / ۱۶۱

مشخصات پروژه / ۱۶۲

الف - جاده شاهین دژ بوکان / ۱۶۲

ب - پل وحدت (شاهین دژ) / ۱۶۴

اهداف و اهمیت پروژه / ۱۶۴

الف - سیاسی / ۱۶۵

ب - نظامی / ۱۶۶

ج - اقتصادی و اجتماعی / ۱۶۷

شرح عملیات مکان یابی، احداث پل و جاده وحدت (شاهین دژ) / ۱۶۸

مشکلات و سختی های موجود در اجرای عملیات مهندسی احداث جاده و پل

وحدت / ۱۷۲

الف - مشکلات ناشی از شرایط جغرافیایی و طبیعی منطقه / ۱۷۳

ب - عدم وجود امکانات و وسایل سخت افزاری مهندسی مورد نیاز و پیشرفته برای

احداث یک پروژه / ۱۷۴

ج - شرارت های ضد انقلاب / ۱۷۵

دو - محور مهاباد، پیرانشهر و اشنویه / ۱۷۷

موقعیت جغرافیایی و وضعیت امنیتی / ۱۷۷

الف - عملیات فتح / ۱۷۸

محدوده جغرافیایی منطقه عملیاتی / ۱۷۹

وضعیت امنیتی منطقه عملیاتی / ۱۷۹

طرح ریزی عملیات / ۱۷۹

نتایج عملیات / ۱۸۰

عملکرد پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان / ۱۸۰

ب - عملیات قادر / ۱۸۴

موقعیت و ویژگی جغرافیایی منطقه عملیاتی / ۱۸۴

وضعیت امنیتی منطقه عملیاتی / ۱۸۵

چگونگی طرح ریزی و اجرای عملیات / ۱۸۶

نتایج عملیات / ۱۸۷

عملکرد گردان مهندسی، رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ در عملیات / ۱۸۷

سه - محور سردشت / ۱۸۸

موقعیت جغرافیایی و وضعیت امنیتی / ۱۸۸

الف - محور سردشت بیتوش / ۱۸۹

شرح عملیات احداث جاده از گردنه سیر تا بیتوش / ۱۹۰

عملیات برف رویی و ترمیم جاده های دسترسی / ۱۹۱

ب - محور سردشت شلماش و آکوت / ۱۹۶

شرح عملیات احداث جاده سردشت شلماش / ۱۹۶

شرح عملیات پل شلماش «شهید فیلم» / ۲۰۰

ج - عملیات نصر ۷ / ۲۰۵

موقعیت جغرافیایی منطقه عملیاتی / ۲۰۵

اهداف عملیات / ۲۰۵

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ در عملیات / ۲۰۷

نتایج عملیات / ۲۱۲

چهار عملیات های منطقه ماووت / ۲۱۳

موقعیت و ویژگی های جغرافیایی / ۲۱۴

الف - بیت المقدس ۲ / ۲۱۵

مشخصات عملیات / ۲۱۵

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ / ۲۱۵

عملیات بیت المقدس ۳ / ۲۱۹

مشخصات عملیات / ۲۱۹

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ / ۲۱۹

عملیات بیت المقدس / ۶ / ۲۲۴

مشخصات عملیات / ۲۲۴

عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ / ۲۲۴

فصل سوم / افلاکیان گردان / ۲۲۹

طلایه داران ایثار و شهادت / ۲۳۱

- جهادگر شهید سردار مرتضی شادلو / ۲۳۶

- جهادگر شهید سردار حسین صفا / ۲۴۱

فصل چهارم / جلوه های ویژه / ۲۴۵

طمع گرگ ها / ۲۴۷

اولین های جهادی در جنگ / ۲۴۸

دفاع و جهاد مردمی / ۲۵۱

والده / ۲۵۳

آخرین خدا حافظی مادر / ۲۵۶

فرار بلدوزر / ۲۶۰

ایثارگران سنگر ساز / ۲۶۲

اسیر عراقی / ۲۶۳

دو دستم را روی بلدوزر زدند. / ۲۶۴

شجاعت غضنفر ادهم / ۲۷۱

ارادت به امام حسین (ع) / ۲۷۳

فتح القلوب / ۲۷۵

من شهید می شوم ولی تو / ۲۷۸

یاد یاران / ۲۷۹

فصل پنجم / ضمائیم / ۲۸۱

اول - متن و سند / ۲۸۲

دوم - نمودار / ۲۹۲

سوم - تصاویر / ۲۹۳

فهرست اعلام / ۳۲۱

منابع و مأخذ / ۳۲۵

www.ketab.ir

طلیعه

خداوند عزیز و حکیم را شاکر و سپاسگزاریم که توفیق عنایت فرمود تا کتاب «عملکرد گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان در هشت سال دفاع مقدس» را تهیه و اینک که به زیور طبع آراسته شده است، به خوانندگان مشتاق و به پیشگاه ارباب بصیرت تقدیم نماییم.

بی‌تردید دفاع مقدس با آمیختن و آموختن سیره رزمندگی و بندگی، زیباترین و پر مضمون‌ترین درس خود را از انقلاب بزرگ عاشورای حسینی (ع) فرا گرفته و در صحنه عمل نیز توانست با رهبری حضرت امام خمینی (ره)، پیروان مکتب ظلم‌ستیز و عزت‌آفرین را با عبادت و خلوص در بندگی، و با جهاد در رزمندگی، به جهانیان نشان دهد.

هشت سال دفاع از میهن اسلامی و ارزش‌های دینی و انسانی، تاریخ ملتی را به ثبت رسانید که لحظه‌لحظه آن عزت، جوانمردی، ایثار و شهادت را معنا بخشید.

شوق و انس و آرزوی ایثار و شهادت در دفاع مقدس از چنان قداست و جذاییتی برخوردار بود که از یک سو، مایه فخر و سربلندی ایران اسلامی و حیرت جهانیان گشت و از طرف دیگر الگوی همیشه ماندگار برای آیندگان را سبب گردید. از این رو برای همه ما تکلیفی اساسی محسوب می‌شود که برای حفظ و انتقال این فرهنگ انسان‌ساز به نسل جدید و نسل آینده تلاش نموده و فضای حماسه، ایثار و شهادت را زنده نگه داریم و یقیناً یکی از راه‌های حفظ و انتقال این فرهنگ، ثبت و ضبط تلاش‌ها و فداکاری‌های گردان‌های مهندسی رزمی و رشادت‌های دلیر مردان مخلص و جهادگری است که در این صحنه مقدس حضور داشته‌اند. باشد تا آیندگان به امر دفاع از کشور و ارزش‌های دینی با غرور و افتخار نگاه کنند و آن‌ها را سرلوحه خویش قرار دهند.

بدین لحاظ و با این انگیزه، این مجموعه، عملکرد پیام‌آوران و دلیر مردان جهادگری است که در دفاع مقدس زیباترین غزل عاشقانه را سر دادند و دلی دریایی و سری پرشور

داشته‌اند و برای همیشه ترجمان ایستادگی و مقاومت در برابر ظلم و جهالت خواهد بود. مردانی که هنوز صدای گرم و عاشقانه آن‌ها از پشت خاکریزهای استقامت به گوش می‌رسد و زمزمه مناجات نیمه‌شب آن‌ها، طلوع فجر را رقم می‌زند.

در اینجا لازم می‌دانم از همکاری و بذل عنایت صمیمانه فرماندهان جهادی جنگ در دوران دفاع مقدس، رزمندگان جهادی، به خصوص جناب آقای حاج ابوالفضل حسن‌بیکی، فرمانده قرارگاه مهندسی رزمی و پشتیبانی جنگ حمزه سیدالشهدا^(ع)، جناب آقای حاج جواد امامی و جناب آقای محمدهادی عموزاده، فرماندهان محترم گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر^(عج)، پشتیبانی جنگ شهرستان‌های سمنان و گرمسار، خانواده شهدا و از همکاران سازمان به خصوص جناب آقای مهندس حیدریان معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی و آقای میرعمادی، رئیس اداره امور ایثارگران و سایر همکاران ارجمند که اسباب نشر این کتاب را با دقت بسیار و تقبل زحمت ترتیب دادند، صمیمانه سپاسگزاری و قدردانی نموده و مزید عزت و توفیق آنان را از درگاه خداوند آرزو نمایم.

ضمن اظهار خوشوقتی از چاپ این مجموعه، و هم‌زمانی با کنگره بزرگداشت سه هزار شهید استان سمنان، با استقبال از نظرات و پیشنهادهای صائب، امید است مطالب ارزشمند آن مورد اقبال و عنایت خانواده‌های محترم شهدا و الایمقام، رزمندگان و جهادگران گرانقدر دفاع مقدس، دوستداران فرهنگ جهاد و شهادت و جوانان عزیز و غیور این مرز و بوم قرار گیرد.

سید حسن میرعماد

رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان سمنان

مقدمه

مجموعه مهندسی رزمی و پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان از جمله مجموعه‌های مطرح، به نام و کارآمد سطح کشور، در جبهه‌های جنوب، غرب و شمال غرب، حضور گسترده، فعال و مؤثر داشته است.

گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ شهرستان‌های سمنان و گرمسار در طول دفاع مقدس، یکی از گردان‌های آن مجموعه هست که نقش‌های مهم دفاعی خود و نتایج مترتب به آن را، در راستای جلب رضایت خداوند سبحان، تحقق اهداف و آرمان‌های دفاعی نظام و اجرای فرمان‌های راه‌گشای امام^(ره) با درایت و هوشمندی، درک به موقع نیازها و ضرورت پاسخ‌گویی به آن‌ها، در مراحل مختلف به نحو شایسته ایفا نموده است.

قبل از شروع عملیات، با احداث، ترمیم و تعریض راه‌های دسترسی و ابنیه مرتبط به آن، در شرایط جوی سخت، همراه با برف، باد و بوران، سرمای طاقت‌فرسای کوهستان‌های سر به فلک کشیده و صعب‌العبور جبهه شمال غرب، زمین‌های رملی، باتلاقی و تپه‌ماهورهای گرم و سوزان جبهه جنوب، با قدرت و صلابت در فراهم‌سازی زمینه و تمهید مقدمات نقل و انتقال نیروهای رزمی، امکانات و تجهیزات دفاعی و کلید زدن عملیات نظامی علیه دشمن متجاوز، اقدام می‌کرده است.

در حین عملیات، طی اقدامات شجاعانه و حرکات سریع و برق‌آسا در رساندن خود و امکانات مرتبط، به خطوط عملیاتی، پایه‌های رزمندگان پرتوان اسلام، ضمن رفع موانع نظامی ایجاد شده، توسط دشمن و باز کردن مسیر، احداث سنگر و خاک‌ریز و ایجاد موانع ابتکاری و خارق‌العاده به منظور پیشگیری از ضد حمله دشمن و قفل شدن عملیات در شرایط بسیار سخت و دشوار، زیر آتش شدید دشمن، همه تلاش خود را برای پیش‌روی نیروها و تحقق اهداف از پیش تعیین شده نظامی به کار برده است.

بعد از انجام عملیات نیز، جهت استقرار نیروها، تثبیت مواضع و آمادگی برای مراحل

بعدی عملیات، دارای فعالیت مستمر و مداوم بوده است.

بدیهی است خدمات خالصانه این گردان با پشتوانه‌های عظیم نیروهای مردمی از سویی در دوران دفاع مقدس، تأثیری مستقیم و شگرف در پیشبرد اهداف دفاعی نظام داشته که در این راه، شهدا و جانبازان عزیز و گران قدری را تقدیم اسلام و انقلاب نموده است؛ از طرف دیگر، تأثیر آن به طور غیر مستقیم در تحقق اهداف عمرانی، شبکه حمل و نقل روستایی، رونق و رواج امور تجاری و در نتیجه امور اجتماعی و سیاسی و در نهایت اقتصادی نظام جمهوری اسلامی، ارزنده، چشمگیر و قابل تحسین بوده است.

بنابراین در جهت حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، ثبت و ضبط و مستندسازی بخشی از وقایع و حوادث زرین آن دوران تاریخی، به تصویر کشیدن حقایق و واقعیت‌های مهم عملکردی، بیان نمونه‌ها و جلوه‌های ویژه، نشر و ترویج فرهنگ جهادی در ابعاد مختلف آن، تقویت روح حماسه و ایثار و فداکاری، شکوفا کردن خودباوری و تکیه بر ظرفیت و توانایی‌های داخلی، ارج‌گذاری به خدمات و تلاش‌های جهادی، لازم است، حیات گردان در طول عمر ارزشمندش، از ابتدا تا انتها به شیوه مطلوب، جذاب و مؤثر، در کتابی تحت عنوان «نقش گردان مهندسی رزمی ۱۵ ولی عصر (عج) پشتیبانی جنگ جهاد سازندگی استان سمنان در دوران دفاع مقدس» به رشته تحریر درآید.

امید است محتوای کتاب، به یمن و برکات این سال، که مقام معظم رهبری (مدظله العالی) آن را سال اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی نام‌گذاری فرمودند؛ مورد توجه اقشار مختلف مخاطبان قرار گیرد و نمونه‌های ایثار و فداکاری، تبعّد و اطاعت‌پذیری، دانش و تجربه، ابتکار و خلاقیت، مسئولیت‌پذیری و مدیریت، سبک و سیاق هدایت و راهبری، پیوندهای عاطفی و ارتباطات صمیمی و... سرمشق و الگو واقع شده از آن، در راستای بهبود وظایف و مسئولیت‌های فردی و اجتماعی و رشد و تعالی نظام و کشور استفاده گردد.

من الله التوفیق